

Chceme se vyrovnat všem mezinárodním evropským sudištím

Rozhovor s předsedou Mezinárodního rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Vítém Horáčkem

JUDr. Vít Horáček, Ph.D., partner advokátní kanceláře Legalité advokátní kancelář, s. r. o., patří k předním advokátům a rozhodcům v České republice.

Rozhoduje české i mezinárodní spory, včetně sporů podle pravidel ICC a UNCITRAL a řízení u arbitrážních center v Curychu, Vídni a CAS. Působí jako předseda představenstva Mezinárodního rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze, jako člen Mezinárodního rozhodčího soudu ICC v Paříži či jako rozhodce Arbitrážního soudu při Moskevské hospodářské a průmyslové komoře. Je rozhodcem i v tzv. ADR řízeních o doménách. Ve své advokátní praxi se dále zaměřuje na veřejné zakázky, právo duševního vlastnictví, energetiku, telekomunikace a informační technologie.

■ Jak byste definoval stálý rozhodčí soud ve vztahu k tomu, co nabízí stranám?

Je to již více než rok, co Mezinárodní rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze zvolil nové vedení na další pětileté období a vytkl si za cíl obnovit prestiž rozhodčího řízení v České republice. Rozhodčí řízení má v sobě jistě velký potenciál stát se efektivní formou řešení sporů v podnikatelské sféře.

■ To je poněkud obecné, pane předsedo. Jak k tomu tedy chce přispět Mezinárodní rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze?

Náš Rozhodčí soud, jehož mám tu čest být předsedou, má v tomto směru nemalé ambice. V průběhu loňského i letošního roku došlo k řadě změn směřujících k tomu, aby se tento soud vyrovnal všem mezinárodním evropským sudištím, resp. i sudištím renomovaným v globálním srovnání. Kromě symbolické změny názvu na Mezinárodní rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze, resp. v angličtině International Arbitration Court of the Czech Commodity Exchange, především dochází ke sjednocení pravidel dle světově uznávaných mezinárodních standardů a dále k posílení důrazu na ty otázky, které trápí zejména podnikatelskou veřejnost. Cílem soudu je rozvíjet klasické rozhodčí řízení v obchodních věcech, nikoliv věnovat se vztahům se spotřebiteli nebo jiným obdobným sporům. Ostatně rozhodčí doložky nelze ve spotřebitelských smlouvách v České republice od počátku prosince 2016 již vůbec uzavírat.

Rozhodčí soud nabízí stranám kromě toho ještě něco víc než běžné mezinárodní standardy, a to zejména v tom, že rozhodčí jsou vybíráni dle kvalifikačních ukazatelů, absolvují povinná školení a není možné, aby na doporučeném seznamu rozhodců byla osoba, která nemá adekvátní národní, či ještě lépe mezinárodní reputaci. Je cílem předsednictva našeho soudu, aby se nestávalo, že rozhodci nereagují na výzvy kolegů, nepracují řádně a rychle neřeší spor. Hodnocení rozhodců bude probíhat po každém projednaném sporu a také každý rok.

Další důležitou součástí nových regulí je přísná revize procesního postupu soudem včetně schvalování nálezu ve smyslu mezinárodních standardů, byť samozřejmě vedení rozhodčího soudu nemůže a ani nesmí zasahovat do autonomie rozhodců při posuzování skutkového a právního stavu. Cílem je, aby řízení u našeho Mezinárodního rozhodčího soudu bylo co nejkvalitnější, efektivní a samozřejmě i úspěšné pro strany.

Důležitá je též znalost jazyků. Myslím si, že úlohou stálého rozhodčího soudu je také ověřovat kvality rozhodců, a to právě včetně jazykových znalostí. Mezinárodní rozhodčí soud si klade za cíl mít na listině jen jazykově vybavené rozhodce. Preferovaným, možná v dnešní době základním jazykem, je angličtina, ale vzhledem k rozsahu sporů a celosvětovému záběru jsou vítanými jazyky němčina, ruština, francouzština, španělština, čínština či arabština, ale samozřejmě i jazyky další.

■ Nemyslíte, že významným trendem v mezinárodním prostředí, o němž se ostatně zmiňujete, je i mediace? Jak se stavíte k této formě řešení sporů?

Mediaci samozřejmě musím zmínit také, a to jako stále účinnější nástroj řešení sporů. Rozhodčí soud má nyní speciální mediační pravidla a vyškolené mediátory, kteří jsou zkušení zejména v obchodních sporech. Celé vedení soudu, tj. já i mí kolegové v předsednictvu, jsme přesvědčeni, že mediace je účinný nástroj řešení sporů, a v tomto smyslu také rozvíjíme soud rovněž jako mezinárodní mediační centrum.

Hovoříme-li o vyškolených rozhodcích či mediátorech, pak má význam, když stálý rozhodčí soud pravidelně školí své rozhodce a mediátory nejen o právních předpisech a aktuální judikatuře, ale také o praktických stránkách rozhodčího řízení, aby veškerá řízení byla procesně standardní a na nejvyšší úrovni.

Osobně je mým velkým cílem také sjednocování rozhodovací praxe tak, aby docházelo stále více k tomu, po čem všichni jako advokáti voláme, tj. judikaturně standardnímu a předvídatelnému rozhodování.

■ Co nejvíce chrání strany v rozhodčím řízení?

Na tuto otázku je myslím velice jednoduchá odpověď. Jsou to kvalitní rozhodci. U stálých rozhodčích soudů, jako je Mezinárodní rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze, pak ještě kvalitní řád a jeho řádné a včasné uplatňování.

Určitě je to pak také předvídatelnost rozhodnutí, což neznamená nic jiného než znalost právních předpisů, ale také judikatury. Jak jsem předeslal, mým cílem jako rozhodce a předsedy Mezinárodního rozhodčího soudu je dosáhnout té nejvyšší kvality rozhodování a procesního postupu tak, aby byla zachována rovná práva stran a bylo spravedlivě rozhodnuto.

Musím ale zdůraznit, že velkou roli hraje také chování samotných stran a jejich právních zástupců. Pokud jsou strany zastoupeny kvalitními advokáty, pak i rozhodčí řízení je procesně kvalitnější s tím nejlepším výsledkem.

Rád bych na tomto místě vyzval všechny kolegy, aby rozhodčímu soudu sdělovali své postřehy a názory, kritické hodnocení k činnosti soudu, proběhnutému řízení a jednotlivým rozhodcům. Jenom tak bude možné dosáhnout té nejvyšší kvality našich arbitráží, která je naším prvořadým cílem.

■ Rozhodčí řízení je často zmiňováno ve sdělovacích prostředcích a kritizováno. Co je důvodem a co je pravdy na těchto kritických slovech?

Jsem přesvědčen, že by rozhodčí řízení mělo být hodnoceno v celé své šíři, a ne na základě několika negativních kauz. Tak tomu bohužel není a převažuje kritika, resp. v médiích pozitivní slova naprosto absentují.

Argumenty pro pozitivní hodnocení zde ale jsou, vždyť kvalitní, odborně zdatní rozhodci, efektivnost a rychlost

procesu jsou základem rozhodčího řízení, který podnikatelská veřejnost vítá.

Negativní medializace některých, zejména spotřebitelských sporů a existence nekvalitních rozhodců způsobuje, že strany a my jako advokáti, protože sám jsem také advokátem, nemůžeme říci, že jsme s rozhodčím řízením paušálně spokojeni.

Pokud bych toto vše shrnul, pak se musím zamyslet nad tím, kde a proč negativní hodnocení vzniká. Pořád opakujeme, nejen já, ale všichni, kdo se vážně zabývají rozhodčím řízením, že *alfou* a *omegou* jsou dvě skutečnosti – přístup stran a kvalita rozhodců.

To ale má jednoduché řešení – jak strany, tedy v praxi zejména podnikoví právníci, tak advokáti musí pečlivě zvažovat sudiště, a hlavně výběr kvalitních rozhodců, kteří se věci budou věnovat.

Pokud strany přistupují k rozhodčímu řízení správně a pokud jsou vybráni kvalitní rozhodci, nemůže být rozhodčí řízení hodnoceno negativně.

■ Jaké jsou podle Vás a z pohledu praxe nejdůležitější rozdíly mezi rozhodčím řízením a řízením před soudy?

Celá právnícká, nebo alespoň advokátní komunita dobře ví, že jsem zastáncem rozhodčího řízení, a to zejména z následujících důvodů. Strana si může zvolit rozhodce, o kterém ví, že rozumí odborné problematice sporu. Pokud jsou strany aktivní a rozhodci správně zvoleni, tedy jde o rozhodce, kteří jsou aktivní a odborně zdatní, může řízení proběhnout do několika málo měsíců, či dokonce jen několika týdnů. A ještě k tomu rozhodčí řízení je jednoinstanční, i když toto lze dohodou stran prolomit.

To samozřejmě neznamená, že neexistují kvalitní civilní soudy nebo kvalitní soudci. Existují, samozřejmě, mohl bych některé i jmenovat, ale problém je právě v tom, že strany ani advokáti nevědí, na koho u civilního soudu narazí. U dobře vedeného rozhodčího soudu si lze z listiny rozhodců vybrat procesně znalého a odborně zdatného rozhodce, který rozumí problematice předmětného sporu, a bude tedy dobrým arbitrem. Proto jsem přesvědčen, že stále rozhodčí soudy jsou tím nejlepším místem pro řešení obchodních sporů.

Pro případ zájmu o spolupráci s naším rozhodčím soudem bych odkázal na webové stránky soudu (www.rozhodci-soud.cz), kde je k dispozici jak listina rozhodců, tak aktuální termíny školení zájemců o zápis na tuto listinu.

Závěrem bych tedy popřál nám všem, aby rozhodčí řízení přinášelo stranám a jejich právním zástupcům co nejefektivnější řešení sporů, kterým se často prostě nelze vyhnout.

■ Děkujeme za rozhovor.

❖ Za Bulletin advokacie se dotazoval prof. Dr. Alexander J. Bělohávek, člen redakční rady.